

Eesti gümnaasiumid rihivad
ingliskeelse õppe peale

Eesti kõrgkoolide ümber käiv tants jätab
tähelepanuta meid kõiki puudutava üldhariduse
uutmise püüded. Rahvusvahelist bakalaureuseõpet,
mille diplomi peale iga lääne kõrgkool rõõmustab,
hakatakse peagi jagama ka Tallinnas.

Piret Tali

pirett@epl.ee

Riiklik Inglise kolledž plaanib meie koolides antava keskhariduse taseme viia ennenägematule rahvusvahelise bakalaureuse koolituse tasemele ning teha haridus rippumatuks eesti keelest.

Rebimine Tallinna traditsiooniliste eliitkoolide, eragümnaasiumide ning väikelinnade koolide vahel töötab kujuneda tõsiseks, eriti kui kõrgkoolide osas hakatakse otsi kokku tõmbama. Haruldased pole ka lapsevanemad, kes lapse õnne nimel kogu perega Tallinna kolivad ning otsustavad investeerida mõnda kallisse kooli. Aga mingil hetkel peab laps ennast tõestama.

Inglisekeelne gümnaasiumiharidus eeldab õppekavade muutmist paindlikuks ainesüsteemiks, inglise keeles põhiainetes õppimist, väitlemist, esseed kirjutamist ja valmisolekut kunagi Lääne kõrgkoolis haridust nõutada.

Mis seal salata, meie riigieksamite testidega lääne kõrgkoolide uste taha minna ei tasu. "Minu arvates on need testid kohati halenaljakad," sõnas Oxfordis majanduse, filosoofia ja politoloogia kolmikkursusel õppiv Artur Taevere (19). Ta pidas mõnevõrra kummaliseks, et sai keskkooli ajalooeksami testis punkte selle eest, et pildil olnud allveelaeva nime teadis.

Haridussüsteem, kus ta praegu end tõestama peab, nõuab faktide analüüsi ja seminaritööd. Eesti kõrgkoolid ja keskkoolid õpetavad üksnes fakte ja oskust neid uuesti esitada. "Riiklikul tasemel on meie keskharidus kahe silma vahele jäetud," leiab Oxfordi esimese aasta üliõpilane Taevere.

"Me otsime praegu aineõpetajaid, kes oleksid võimelised inglise keeles ainetunde andma," sõnas Inglise kolledži direktor Toomas Kruusimägi. "Kui meil Eestis ei õnnestu selliseid leida, oleme valmis vaadata kaugemale, näiteks Skandinaavia maadesse."

dust ei tunnista. Seega tuli tal ennast ja oma keskharidust igati tõestada. "Ma suutsin veenda, et ega parim Eesti keskharidus brittidele suurt alla jää," leiab ta. Ehkki peab briti gümnaasiumiharidust liiga ühekülgsesks, kus noored õpivad vaid kolme-nelja ainet, liiga kitsaks.

Õppigu korvpalli või keskaja kirjandust

Ka Rocca al Mare Kooli ehk Tamjärve kooli õpetajate valik on tekitanud samuti ühiskondlikku poleemikat. Nädala jooksul peaksid väheste õnnelike väljasõelutute pedagoogide nimed internetis kooli koduleheküljel näha olema.

"Meie koolis võib iga õpilane õppida mõnd ainet nii sügavuti või laiuti kui aga soovib, olgu see keskaja kirjandus või korvpall," sõnas Tamjärve kooli projektijuht Liivika Tärk. Tema sõnul võivad nad ülikoolidest õppejõude juurde võrra. Õppestüsteem hakkab vabaõhumuuseumi serval keskkooliklassides meenutama laias laastus ülikooli, kus saadakse ainepunkte, vastatakse seminaridel ning tehakse arvestusi.

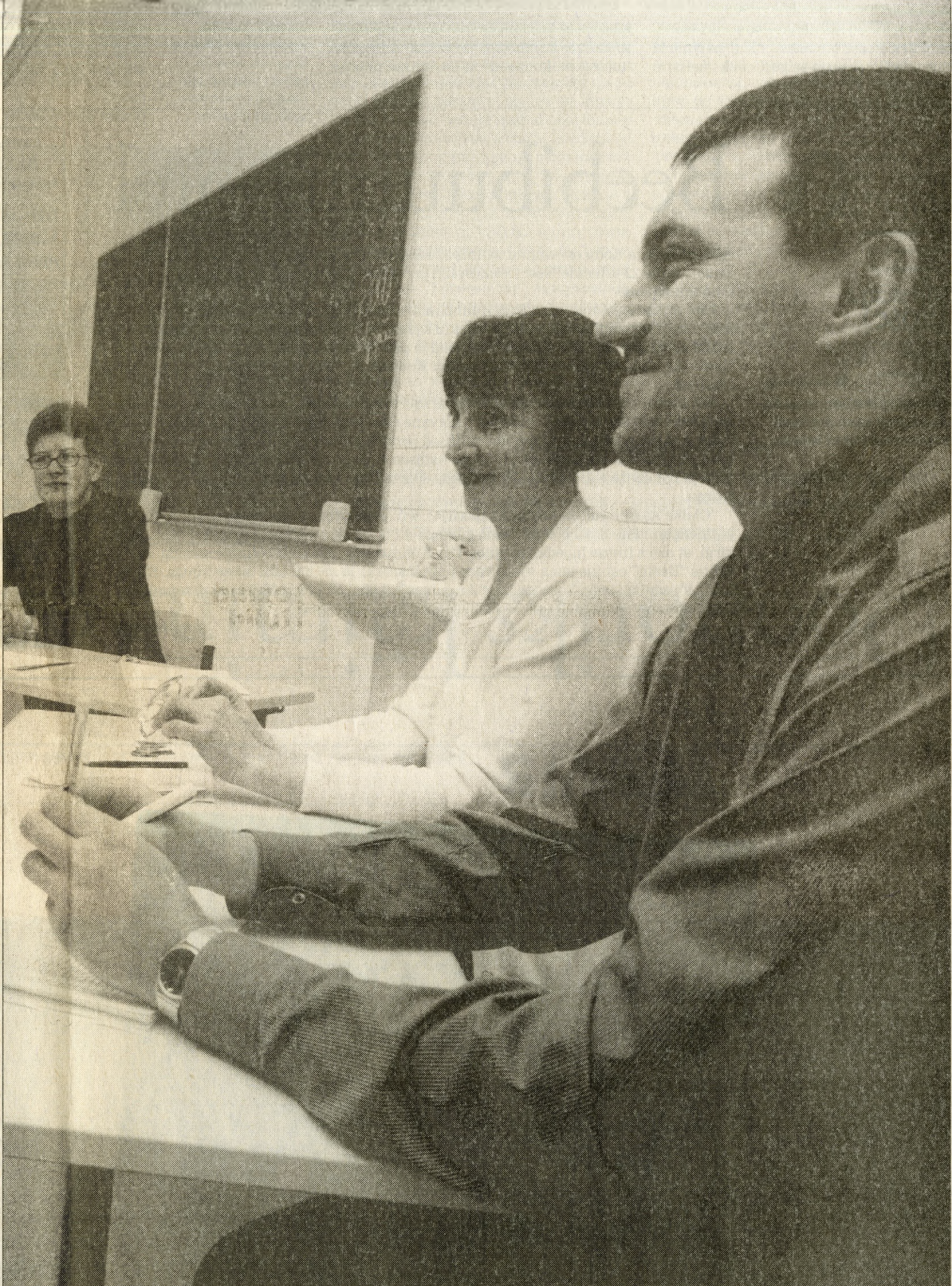
Kruusimägi sõnul on Inglise kolledžit püütud keskkooli osas ingliskeelseks muuta juba 1965. aastast alates. Ehkki Inglise kolledži eelmine direktor Rein Rebane, kes tegeles samuti selle projekti välja töötamisega, lahkus Tamjärve erakooli, ei jäänud kolledži hoog seetõttu seisma.

Rocca al Mare Kooli projektijuhi Liivika Tärki sõnul on nad valmis kujundama keskkooli osas väga paindlikke õppekavasid, mis võimaldaksid võõrkeele kallakuga koolidest neile õppima tulnud lastel suisa ülikooli tasemel loengukursuseid võtta.

Seni on Inglise kolledž oma lapsi välismaale vahetusõpilasteks saatnud, kuid eestikeelse keskkooli kedagi vastukülaskäigule kutsuda võib küll, aga õppida see laps siin eesti keeles ei saaks. Samuti vajaksid oma võõrkeelset kooli saatkondade ja välisosalusega firmade võõrkeelsed lapsed, kes nagunii paari aasta pärast edasi reisivad.

” Meie koolis võib iga õpilane õppida mõnd ainet nii sügavuti või laiuti kui aga soovib, olgu see keskaja kirjandus või korvpall.

Tamjärve kooli
projektijuht
Liivika Tärk

Inglise kolledži õpetajad arutavad direktor Toomas Kruusimägi juhatusel uute gümnaasiumiosa õppeprogrammide üle. Uute õpetajate väljasõelumine on alles ees.

Õpetajaamet läheb hinda

Rahvusvahelise standardiga õpetajakoolitusse kuulub väljaõpe rahvusvahelises keskkonnas vähemalt kord kahe aasta kohta. Esialgu on välja sõelutud 16 õpetajakandidaati, kes on valmis kahele viimasele klassile haridust jagama alates filosoofiast lõpetades sotsiaaltantropoloogia ja ökosüsteemidega.

Direktor Kruusimägi ei pea ingliskeelset keskharidust sugugi mõttetuks. “Infotehnoloogia ajastul on uued meediad valdavalt võõrkeelsed ning paljusid asju pole mõtet eesti keelde mugandama hakata,” leiab direktor. Tema arvates pole kolledži healt akadeemiliselt baasilt võimatu, et Eestis saadud rahvusvahelise keskkooli-diplomiga avanevad nii Yale’i kui Sorbonne ukseid, kui aga ise mees oled.

Uute õppekavade kohaselt, mis Euroopas rahvusvahelises bakalaureuseõppes levinud on, õpetatakse kolledžis edaspidi 14-15 põhiaine asemel 6-7 põhiainet, milles õpilane eriti süvendatult ehk siis kõrgtasemel õpib 3-4 ainet. Seetõttu toimub spetsialiseerumine suhteliselt varakult.

Eesti keel ja kirjandus oleksid mõistagi eraldi ainetena kavas ning ilmselt ka kaks või enam võõrkeelt. Samuti loodab direktor hakata arendama väitluskultuuri, analüüsi. Taas plaanib noor direktor tuua töösse ka ühiskondlikult kasuliku töö tunnide, et eliitkoolis õppivatel lastel ei kaoks ära side reaalsusega. Näiteks nn. töövarjupaevad (kui mõnel professionaalil terve päev õpilane kaasas on) või heategevuslikud käigud nii vanade kui lastekodudesse.

“Õpilased peavad aru saama, et nad mitte ainult ei saa ühiskonnalt, vaid peavad ka andma,” lausus Kruusimägi. Loodetavasti kaob ära tung õppida “rahvusvahelist ärijuhtimist” ja “õigusteadust”. Siingi on riiklikul tasandil palju ära teha, sest ega lõpmatu hulga juristidega pole ka kellelgi midagi peale hakata.

Inglise kolledži lõpetanud praegune Oxfordi tudeng Artur Taevere tunnistas, et tal oli raske end Oxfordi eksamitel tõestada, sest auväärne kõrgkool eesti kõrghari-

Rindejoon paikneb kõrgharidusest keskkooli

“Eks selleni, kui me uued õppekavad lõplikult paika paneme ja Genfist oma litsentsi kätte saame, läheb paar aastat aega,” lausus kolledži värske direktor.

Samal ajal loodavad gümnaasiumiharidust reformida ka erakätes olevad Audentese Erakool ning Rocca al Mare põhikool. Tänavu veebruaris Haridusministeeriumilt gümnaasiumiastme litsentsi saanud Audentese Erakool otsustas gümnaasiumiosa väljaarendamiseks investeerida 30 miljonit krooni. Kooli nõukogu liige Urmas Sõõrumaa leidis, et seni meedias toimunud diskussioonid kõrghariduse ümber on varju jätnud meid kõiki puudutavad üldharidussüsteemi kaasajastamiseks vajalikud ümberkorraldused.

Ilmselt on gümnaasiumiharidus muutunud selleks uudeks “teenuseks” ja võitlustandriks, mida nüüd jagama hakatakse. Tartu Ülikooli rektor Jaak Aaviksoo võrdles kõrghariduses toimuvat, kus haridusminister peab 50 erineva tasemega kõrgkooli asemel vajalikuks 3-4 avalik-õigusliku ülikooli, aastate eest eesti panganduses toimunuga. Sama võiks ka gümnaasiumiharidusele üle kanda.

“Pankade ja ülikoolide vohamise põhipõhjuseks on äkki kasvanud nõudlus vastava teenuse järgi ja selle najal kiirelt kasvav pakkumine,” kirjutas Aaviksoo EPL-is. “Pankurite ja professorite seltskond laienes igasuguste ettevõtlike inimestega.” Pankadest on alles jäänud 3-4, kõrgkoolidega on juhtumas sama, jäävadki üle gümnaasiumideks mutanteerunud keskkoolid, kus juba muist erakoolideks saanud. Nende osas pole keegi limiiti ette seadnud. Varsti võib ilmselgelt oodata haridusreformi järjest madalamatesse põhikooli klassidesse suundumist ning nende elitariseerimist.

Edasipüüdlik eestlane kaob

■ Johannes Aavik kirjutas kord nii (“Rahvustunde nõrkusest Eestis”): “Juhtus, et orja ajal kuskil külas keegi talupoiss korraga osavam ja arukam oli kui ta kaasanimised samas ümbruses. Igatahes oli tal võimalik oma seisukorda parandada ja paremale järjele tõusta. Kuidas ta seda tegi ja milleks ta sai?”

Harilikult kõrtsmikuks, aidameheks, kupjaks, möldriks, köstriks. See ei tähendanud talle paremaid olusid vaid tõusu talupoja põlatud seisuses kõrgemale. Ta ei ole enam selle väljakurnatava orjasalga liige, vaid selle peremehe abiline tööriist. Te-

da ei seo enam suguvendadega ühised huvid ja seepärast ei tunne ta enam nendega ühtegi solidariteti. Ta on väljaspool neid. Ta paneb oma lapsed saksa kooli, kus nad keele ära õpivad ja kaaslaster peenemaid kombeid omandavad. Mõnedest nendest saavad antvärgid ja nad pääsevad kodanlisse seisusesse, mõned saavad kõrgema hariduse. Kolmandas põlves on nende eesti algupära ununenud ja nad pidasid ennast sakslasteks, omandades kõik saksa seltskonna huvid ja vaated.

Ja nii pidi külas uus põlv nõrgemate esivanemate nõrgematest järeltulijatest kas-

vama, kellest jälle vastupidine valikuseadus paremad välja sõelus ja eesti rahvast eemale juhtis, kuna tühisemad järgi jäid. Teatavasti on meie kõige rahvuslikkumate tegelaste perekonnad teises põlves lootusetult saksastunud. Nooremad haritlased on jälle pidanud otse talutarest tulema. Ja seda peenemate ja paremate inimeste kaotamine Eesti rahvale kestab praegugi edasi. Seesugune vastupidine loomulik valik on meie rahva suurim õnnetus ja pahe.”

Piret Tali

Kas briti haridus on eesti omast parem?

OXFORDI ESIMESE AASTA TUDENG

ARTUR TAEVERE: Ma olen õppinud vaheusõpilasena Londoni Eltham College’s ja minu arvates ei ole briti keskharidus väga hea. Ma arvan, et Tallinnas, Tartus, Pärnus ja mujal Eestis on mitmeid tugevaid gümnaasiume, mis suudavad sellega võistelda.

90-ndate aastate alguses hakkas gümnaasiumiharidus Eestis lihtsalt alla käima, sest paljud tugevad õpetajad lahkusid meie tippkeskkoolidest madala palga pealt tasuvamale tööle. Seetõttu on omakorda kasulik, et eraharidussüsteem suudab neid koo-

li jaoks loodud inimesi palgata ja Rebane ning Tamjärv oma kooli löid.

Briti hariduse probleem võiks olla liigne spetsialiseeritus, mistõttu põhiharidus võib jääda nõrgaks. Kui meie õpime keskkoolis üle kümne aine, siis nemad valivad paari kolme põhiaine vahel.

Meie koolide puudus on liigne faktidele orienteeritus. Näiteks Tartus õppides oleks mul kohustus loengutes räägitavat üles kirjutada ja pärast seda esitada. Suurbritannias on oluline seminarides vastata, seal loeb info analüüsi oskus ja bluffida ei õnnestu.

Piret Tali

Inglise keele kalla-kuga Inglise kolledžis hariduse saanud Artur Taevere poleks kunagi hakanud unistama Oxfordist kui ta mõnes muus keskkoolis oleks käinud. Nüüd ta õpibki seal.

MARKO MUMM

